

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-LEI

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. OERBAS, G. MEPTANI,
N. POLIZU-MIȘUNEȘTI, O. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Const. I. Prodan.—Observațiuni la legea de unificare a organizării judecătorești.

Jurisprudența Română.—Inalta Curte de Casație și Justiție secția I.—Recurs din Basarabia.—Modul introducerii.—Instanță de fond.—Rolul ei de a verifica recursul. (Ivan Radjanov și alți cu Gh. Mateescu Sonov).

Secția II. (Complexul Ardelean).—Omor prin imprudență.—Pedepză privativă de libertate.—Recurs. (Mauricu Weiss cu Ministerul Public).

Trib. Brăila.—Contencios administrativ.—Stat.—Agent.—Acțiune în daune. (Osias David cu Primăria Orașului Brăila).

OBSERVAȚIUNI

la Legea de unificare a organizării judecătorești¹⁾

III.

În primele două articole am analizat statutul magistratului, rămâne să analizăm și modificările, pe cari actualul proiect le aduce instituțiilor judecătorești. Acum ne vom ocupa numai de modificările aduse instituțiilor puterii judecătorești, altădată ne vom ocupa și de instituțiile administrative și disciplinare ale magistraturii.

Proiectul aduce următoarele modificări: Reduce numărul consilierilor la instanțele superioare: Curtea de Casație și Curțile de Apel, diminuându-l la Casație de la 7 la 5, iar la Apel de la 5 la 3.

La Tribunale se menține numărul judecătorilor; iar la judecătoriile de ocol se sporește numărul ajutorilor de judecători după nevoile locale.

În raport cu aceste reduceri stabilește că ședințele la Casație se țin cu 5 consilieri, la Apel cu 3 consilieri, iar la Tribunal pentru o parte din acțiuni și cereri cu 1 singur judecător.

Să vedem, dacă aceste două serii de măsuri sunt justificate.

Proiectul pare a spune că de vreme ce prin actuala lege, ședințele Curților de Apel se țin cu minimum 3 consilieri și cu maximum 5 (art. 24), iar ale Curții de Casație cu minimum 5 consilieri și cu maximum 7, atunci ședințele să se țin numai cu 3 consilieri la Apel și numai cu 5 consilieri la Casație.

Și apoi, de vreme ce ședințele se pot ține cu acest număr de membri, și numărul consilierilor de la Curțile de Apel și de la Curtea de Casație să fie numai de atât deși lucrul nu este exprimat în mod explicit cum ar trebui să fie și cum se găsește în actuala lege, ci rezultă implicit din termenii articolelor.

Această măsură este pornită din spirit de economie, de usurare a bugetului ministerului de justiție, dar nu este justificată pentru că se aplică la instituții, care se găsesc alcătuite așa nu numai de înțelepciunea legislatorului român, dar de înțelepciunea altor popoare de la cari am luat instituțiile. Aceste instituții au la baza lor principii, de cari te poți atinge, punând la loc alte principii, dar nu cu spiritul de economie, care se poate aplica cu folos în altă parte.

Așa la Curțile de Apel, alcătuitoarea proiectului uită că ele judecă procese și în Camera de consiliu și dacă e așa, atunci logic ar fi fost ca să se adauge încă consilierii necesari pentru formarea a încă un complex de judecată; dar să zicem că această obiecțiune nu este justificată, pentru că în fapt, Curțile judecând procesele de Camera de consiliu cu același complex care judecă ședința, însă cu precădere față de celelalte, sporirea numărului consilierilor nu este necesară.

Dar Curțile de Apel delegă din sânul lor, câte doi consilieri, unul pentru împlinirea funcțiunii de procuror general, și unul ca inspector judecătoresc pentru tribunale și judecători; ori, pentru aceste locuri proiectul prevede pentru fiecare Curte de Apel, încă doi consilieri peste numărul necesar la judecată.

Nu se ține însă seamă că Curțile de Apel mai obligă câte un consilier, care să prezideze Curțile cu jurați din orașele de reședință ale Curților — restricție, care în treacăt fie zis, este o anomalie — și mai delegă consilieri pentru alcătuirea Camerei de punere sub acuzare. Mă întreb ce se vor face secțiunile din sânul căroră se vor fi făcut aceste delegații? Ele vor fi descompletate și nu vor mai putea ține ședințe. Se va răspunde: În locul consilierului absent va intra presiden-

1) V. *Dreptul* No. 43 din 1922 și No. 1 din 1923

tu l secțiunii. Atunci cine va rezolva complectul și cine va primi și satisfacere cererile de Camera de consiliu? Iată chestiuni practice la cari nu s'a gândit proiectul.

Pe lângă aceasta se poate întâmpla ca un consilier să se îmbolnăvească sau să fie în concediu; atunci iară nu se va putea judeca. Dar încă, meseria de judecător este o meserie grea, care uzează foarte mult pe acei cari o practică. În situația actuală se poate face un rulement în funcționare, în care câte unul să se odihneasă și care nu se mai poate face prin sistemul proiectului, căci consilierii fiind strict necesari și chiar mai puțin decât strictul necesar, ei vor trebui să intre în ședință zilnic.

Aceleași motive practice și de considerațiune pentru persoana magistratului se pune și pentru Curtea de Casație și cu atât mai mult pentru ea, cu cât consilierii Casației, fiind oameni mai înaintați în vârstă, ei nu pot fi supuși unei munci extenuante.

Observațiunile și obiecțiunile de până acum sunt de ordin practic, cari pot fi considerate mai mult sau mai puțin oportune; mai sunt însă și altele de ordin teoretic, peste cari nu se poate trece fără a sdruncina principiile de organizare ale justiției.

Organizațiunea judecătorească este o organizațiune studiată și experimentată, nu numai la noi, dar și la alte popoare și nu suferă nici schimbările dese și nici schimbările brusce.

Organismul justiției e simplu și deci lesne de înțeles. El este redus la un minim indispensabil, pe care dacă-l atingi, distrugi organismul. Nu cred că aceasta să fie intențiunea proiectului, dar acesta este efectul care-l produce fără să vrea, și iată cum:

Consecința dispozițiunii de reducerea numărului consilierilor este și reducerea numărului de voturi, de majoritate cu care se poate pronunța o hotărâre și proiectul prevede că la Curtea de Apel o hotărâre se va pronunța cu 2 voturi majoritate, iar la Curtea de Casație cu 3 voturi, majoritate.

Aceasta înseamnă că Curtea judecă cu acelaș număr de judecători ca și prima instanță, Tribunalul; iar Curtea de Casație cu acelaș număr ca și Curțile de Apel și aici se găsește defectul modificărei aduse, căci, dacă la Tribunale se judecă unele acțiuni cu 2 judecători, iar alte acțiuni cu 1 judecător — vom vedea mai la vale dacă măsura e bună — și dacă 2 voturi reformează în Apel, hotărârile primei instanțe, aceasta înseamnă că doi judecători reformează hotărârea a alți doi judecători; iar dacă la Casație 3 voturi sunt suficiente pentru casarea unei hotărâri a Curților de Apel, ce judecă în 3, aceasta înseamnă că 3 judecători reformează hotărârea a alți 3 judecători și aceasta nu se poate pentru că vine în contra principiului, după care o instanță superioară trebuie să judece cu un număr mai mare de judecători, decât de instanța inferioară.

În acest principiu rezidă garanția unei bune judecăți și juridică și echitabilă,

Așa dar, dacă judecățile Tribunalelor sunt și trebuie să fie în doi, atunci neapărat judecățile în apel trebuie să se dea cu majoritate de 3 voturi și numărul consilierilor ce judecă 3 sau 5; iar dacă judecățile în apel se dau cu 3 judecători, atunci neapărat judecățile trebuie să se dea cu 4 sau 5 voturi, iar ședințele ținute cu 6 sau 7 judecători.

Vreau să cred că alcătuitoarul proiectului nu a ignorat acest principiu, când a făcut reducerile menționate mai sus, și nu a fost condus numai de considerațiune pentru progresiunea numerică fără soț, de 1, 3, 5, la cele trei instanțe și n'aș vrea să cred că explicațiunea introducerii judecătorului unic la Tribunale este inspirată de această progresie.

Să vedem însă dacă instituția judecătorului unic la Tribunale este bună?

Judecătorul unic la Tribunale a mai fost odată experimentat de legislațiunea noastră, însă s'a revenit asupra măsurii găsiindu-se vițioasă. Dar nu simpla constatare a revenirii asupra unei măsuri este suficientă pentru calificarea de bună sau rea a unei instituțiuni, dacă nu se dă și explicațiunea ei. Nu cunoșc motivele oficiale, cari au îndreptățit renunțarea la judecătorul unic, dar le pot bănui din următorul raționament.

Adevărata judecată este judecata judecătorului de Tribunal, căci aceasta este baza. Către această judecată legea trimite majoritatea justițiabililor dela orașe și sate și dela buna ei funcționare depinde și bunul mers al vieții sociale în liniștirea conflictelor și mulțumirea rapidă a justițiabililor și deci de această judecată trebuie să se îngrijească ca să fie de cea mai bună calitate.

Ori, judecătorii de Tribunale fiind și majoritatea, e fatal ca în numărul lor să se găsească judecători de toate categoriile și buni și răi și mijlocii. De sigur că judecătorii buni vor fi mai puțini decât judecătorii mijlocii și ar fi dorit ca judecătorii răi, dacă nu sunt, să fie mai puțini decât judecătorii buni.

Dacă nu e nici o teamă pentru soluțiunea proceselor în ce privește judecata judecătorilor mai buni, apoi judecata judecătorului unic este un pericol; iar judecata judecătorilor mijlocii, adică a aceora și cu păreri flotante și cu îndemânare flotantă, va fi și ea flotantă.

El nevoe ca judecata periculoasă să fie evitată, iar cea flotantă să fie susținută și aceasta nu se poate obține decât prin judecata în doi, care — prin consultare — într'un caz este un îndreptar, în celalt un stimulent, avantajul care se obține nu este un avantaj de desprețuit, căci o judecată bună, care mulțumește pe justițiabil, scutește pe aceștia de timp și cheltuială, dispensându-i a se mai adresa la instanțele superioare și aduce cu un moment mai înainte ordinea în societate.

Dar această modificare ar fi justificată, dacă proiectul care e condus de spiritul de economie, ar fi și redus numărul judecătorilor dela Tribunale; proiectul nu o face și atunci cercetătorul lui se întreabă care-i este explicațiunea? Și nu-ți rămâne ca răspuns decât dragul de progresia numerică fără soț.

Nu mai desvolt nepracticitatea măsurii pentru supleantul Tribunalului, care judecând numai apeluri dela judecătorie, n'ar avea ocaziune să-și facă experiența necesară.

În aceste condiții modificările aduse de proiect nu sunt numai nejustificate, dar chiar dăunătoare.

Tot din spirit de economie este pornită ideea sporirii numărului ajutorilor de judecători de ocoale.

În adevăr, dacă judecătorii se găsesc aglomerate de lucrări, pe cari nu le poate pridi un judecător și cu ajutorul său aceasta înseamnă că ocoalele lor sunt prea întinse. Nevoile populațiunii nu se servesc, prin adăogarea a încă unui ajutor de judecător care n'ar fi de cât o jumătate de măsură, ci prin reducerea ocolului și crearea a încă unei judecătoriai, căci după cum la oraș baza judecățiilor este judecătorul de Tribunal, tot așa la sate și pentru micul justițiabil baza judecăților este judecătorul de ocol.

Deci, judecători; nu ajutori de judecători.

Spiritul de economie a condus și la micșorarea gradelor mai ridicate acordate primului-președinte și primului procuror al Trib. Ilfov, pe cari le prevede actuala lege și prin care se făcea o diferență între aceștia și egalii lor din instituții similare din alte localități, asimilându-i cu consilierii de Curte de Apel, și apoi generalizează măsura, acordând aceleași avantagii și celorlalți magistrați din aceeași categorie. Se menține dispozițiunea identică ce privește pe primii-președinți ai Curților de Apel.

Măsura aceasta tindea la înființarea de instanțe de clasă sau de funcțiuni de clasă. Era aplicarea în ierarhia magistraturală a ceea ce se întâmplă frecvent în ierarhia administrativă, adică clase deosebite de funcționari de aceeași categorie.

Această clasare se justifică și într'o ierarhie ca și în cealaltă pe rațiunea că serviciul ce conduc e mai important ca întindere și natura afacerilor și în cazul instanțelor de Ilfov pe motivul că numărul, valoarea și complicația afacerilor de la această instanță sunt mai mari la acest Tribunal decât la celelalte.

Ori, prin generalizarea măsurii se suprimă principiul care conduce la înființarea avantagiului acordat unora și dacă nu se menține principiul inițial, după cum nici de a se acorda un grad în plus peste gradul funcțiunii, atât la o instanță cât și la cealaltă, și dacă li se acordă primilor-președinți, atât dela tribunale cât și de la Curțile de Apel un grad în plus, de ce nu se acordă un grad în plus și primului-președinte al Curții de Casație?

Și apoi de ce primii-președinți ai tribunalelor sunt micșorați cu un grad mai mic decât consilierii Curții de Apel, iar primii președinți ai Curților de Apel sunt menținuți în totul cu consilierii Curții de Casație?

Prin proiect rămâne suprimat numai avantagiul acordat prin actuala lege primului-procuror de Ilfov.

Așa dar modificările făcute din spiritul de economie nu reușește în magistratură și ea este ultima funcțiune în Stat dela care se poate pretinde economii, iar cele isvorâte din alt spirit trebuiesc făcute cu multă circumspecțiune.

Pe lângă observațiunile făcute asupra modificărilor aduse de proiect organizațiunii judecătorești, mai sunt de exprimat oare-cari desiderate: unele de ordin general privind organele disciplinare ale magistraturei și dreptul de privighere; altele de ordin special privind fiecare instanță în parte.

Despre primele ne rezervăm dreptul de a scri un articol ulterior și ne vom ocupa acum numai de secunde.

Fiecare instituțiune judecătorească din cuprinsul țării își are nevoile sale, isvorâte din condițiunile speciale în cari fiecare trăește.

Curtea de Casație și Curțile de Apel, cărora li s'a cerut avizul cu ocaziunea proiectului, desigur își vor exprima părerile lor în ce privește nevoile lor respective.

Tribunalele de județe și judecătorii își vor arăta nevoile pe baza art. 154 din actuala lege de organizare, de oarece fiecare și le cunoaște mai bine.

În calitate de judecător al Tribunalului Ilfov, cunosc nevoile acestui tribunal și știu că ele sunt mari.

Bucureștii, cari, înainte de război, era Capitala unui popor de 7 milioane, a devenit Capitala unui popor de 15 milioane. E natural ca populațiunea din regiunile alipite care înainte se îndrepta spre alte centre, acum să se îndrepte spre București. Populația lui a crescut, s'a îndoit și în aceeași proporție au crescut transacțiunile cât și neînțelegerile isvorâte din acele transacțiuni.

Cercetând registrele de intrări ale tribunalului Ilfov, atât la acte, cât și la acțiuni, și comparând datele culese pe 1922 cu cele din 1916 am constatat că:

În 1916 au intrat la Notariat 15638 acte, dintre cari: 510 dote, 129 societăți, 567 testamente, 72 donațiuni, 4897 vânzări și 1564 hypoteeci, iar restul diferite acte.

În 1922 au intrat: 31.900 acte, dintre cari: 1115 dote, 454 societăți, 1013 testamente, 127 donațiuni, 12422 vânzări și 3278 hypoteeci, iar restul diferite acte.

În 1916 au intrat la secțiunile civile și comerciale: 3948 acțiuni penale, 4211 apeluri penale; 664 divorțuri, 1386 acțiuni civile, 428 după legea proprietarilor,

131 refereri și 765 apeluri civile; cum și 775 acțiuni comerciale și 800 apeluri comerciale. Am neglijat celalte intrări: comisiile rogatorii, ordonanțe comerciale, succesiuni, dote, etc.

În 1922 au intrat: 2953 acțiuni penale și 7060 apeluri penale; 1572 divorțuri, 2091 acțiuni civile, 1084 după legea proprietarilor, 1173 refereri, 2506 apeluri civile; cum și 2150 acțiuni comerciale și 73 apeluri comerciale.

Din comparațiunea acestor date se vede că numărul intrărilor atât la acte cât și la acțiuni în genere s'au înțoit; s'au întreit: acțiunile după legea proprietarilor și apelurile civile; s'au înzecat: refererile. Au regresat: acțiunile penale și lucrul se explică prin decretul de amnistie ce au intervenit, și apelurile comerciale în proporția de 11 la 1 ceea ce înseamnă, că comercianții mici nu mai sunt și că chiar dacă fac afaceri de competența judecătoriilor, neglijează aceste afaceri. Pentru a face față la această avalanșă, Tribunalul Ilfov — care era aglomerat încă de dinainte de război — se găsește compus tot din 7 secțiuni. Ridicarea competenței judecătoriilor de ocol nu a contribuit să ușureze lucrările Tribunalului. El se găsește în imposibilitate de a satisface pe justiciabili, cari preferă să recurgă la soluțiuni în afara lui. Toți impricinații transacționează, dacă nu recurg, civilii la compromisuri, negustorii la camerele arbitrale.

De aceea e de absolută necesitate, înființarea a încă unei secțiuni civilo-corecționale, care să fie încă un canal de scurgere pentru procesele ce intră. Aceasta ar fi soluțiunea radicală. Știu că chestiunea înființării încă a unei secțiuni, este o chestiune de local, palatul de justiție fiind neîndestulător pentru a o adăposti.

Dacă însă nu se poate recurge la această soluțiune, atunci trebuie găsită una, care cel puțin să ușureze secțiunile existente.

Soluțiunea ar fi în înființarea unei secțiuni speciale de referé, care nu cere un local de ședință special, de oarece chestiunile de referé se rezolvă în camera de consiliu *).

Am văzut cum refererile în interval de 6 ani s'au înzecat și tendința e ca numărul lor să crească, de oarece părțile și avocații în dorința de a ajunge mai repede la rezultatul urmărit, transformă procesele de drept comun în procese de procedură sumară.

Apoi procesele de cameră de consiliu sunt atât de

*) Secțiunea de referé s'ar putea atașa pe lângă cabinetul primului-președinte sau găsindu-l un loc în palatul de justiție. Cum ușa de la intrarea principală ce dă în sala pașilor perduți este condamnată, s'ar putea utiliza spațiul cuprins de culoarul ce duce dela secția II la secția III închizându-l până în dreptul pilastriilor și acolo s'ar face camerele necesare acestei secțiuni. De sigur o soluțiune provizorie până la clădirea localului separat care să adăpostească Tribunalul de Comerț.

numeroase încât ședințele lor sunt tot atât de aglomerate ca și ședințele publice.

Îndreptând refererile către secția specială, s'ar decongestiona cel puțin camera de consiliu, iar cererile de referé ar obține soluțiuni mai rapide. Către această secțiune ar trebui să fie îndreptate, dela secțiunile comerciale unde se judecă și afacerile penale după legea micului parchet, cari sunt de asemeni de mare urgență.

Această secțiune ar judeca în mod permanent atât în cursul anului, cât și în timpul celor 3 vacanții.

Ușurându-se astfel camera de consiliu, s'ar putea ușura ședințele publice trimetând dela ședințele civile, camerei de consiliu, apelurile dela oficiile de închiriere, iar ședințele penale, trimițând secțiunilor comerciale judecata delictelor comercianților și anume acele după legea speculei, legea sanitară, legea vamală, etc. ce s'ar repartiza în mod egal celor două secțiuni.

Cu acest sistem s'ar remedia în parte răul de care suferă Tribunalul Ilfov; s'ar aduce un ajutor justiciabilor, iar magistraților li s'ar procura posibilitatea de a satisface cererile lor.

Pe lângă aceasta mai este și chestiunea vacanțelor. Într'o meserie de muncă încordată, vacanța este necesară pentru destinderea facultăților și repausarea organismului supus la eforturi continue. De aceea vacanțele mari sunt justificate în profesiunea magistraturii mai mult decât în oricare alta.

Pe lângă acestea mai sunt și vacanțele mici, de Paști și de Crăciun, explicate prin respectul datorit sărbătorilor creștinești, împrejurul cărora ele sunt acordate.

În cursul vacanțelor, activitatea este întreruptă și mai riguros în cele mici decât în cele mari. Pe când în vacanțele mari activitatea tribunalelor continuă într'un mod mai atenuant numai pentru afaceri urgente, în cursul celor mici mai nu este activitate.

Viața socială însă, cu activitatea ei, cu transacțiunile ei nu cunoaște repaos, nu cunoaște vacanță, ea își urmează cursul ei ca și organele publice ce o deservește să continue a funcționa.

De aceea trebuie ca tribunalele de vacanță să fie astfel organizate încât să poată folosi justiciabililor.

Știu că pentru vacanțele mari, Tribunalul Ilfov, are o compoziție cu totul insuficientă, pe deoparte obositoare pentru judecători și pe de alta nepractică pentru impricinați. Față de importantul număr de afaceri ce sunt pe condica atât a ședinței, cât și a camerei de consiliu, nu se poate lucra numai cu 3 judecători de fiecare complet, cum prevede legea. Trebuie neapărat ca fiecare complet să funcționeze cu 4 judecători, 2 pentru ședință, 2 pentru camera de consiliu.

În vacanțele mici e necesar ca afacerile de referé să continue a fi judecate, fie că ele rămân în competența

secțiunilor ordinare, fie că ele se acordă competenței unei secțiuni speciale.

Această chestiune a vacanțelor are o importanță mai mare și trece și peste cadrul restrâns al Trib. Ilfov, pentru care am discutat-o.

Cam acestea sunt observațiunile și desideratele ce se pot exprima cu ocaziunea prezentului proiect de lege; e posibil să mai fie și altele și ele sunt de așteptat.

Știu că magistrații sunt foarte dornici de a fi un organ viu, care să-și îndeplinească cu folos misiunea în mijlocul societății. Această misiune însă nu și-o pot îndeplini decât în limitele legii de organizare judecătorească, care le pune la dispozițiune mijloacele de acțiune. Mijloacele ce le-am arătat le cere magistratura și le cere cu atât mai mult, cu cât reclamând pentru dânsa un statut echitabil, nu înțelege să-l ceară, decât în măsura în care va da și ea serviciului public un real folos. Numai prin reforma legii de organizare se poate ajunge la aceasta. Și reforma este deci o necesitate absolută,

Constantin I. Prodan
judecător de ședință la Trib. Ilfov.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secțiunea I

Audiența de la 20 Februarie 1922

Președinția D-lui V. Romniceanu, prim președinte

Ivan Radianov și alții cu Gh. Mateevici Sopov

REGURS DIN BASARABIA.—MODUL INTRODUCERII LUI.—INSTANȚĂ DE FOND—ROLUL EI DE A VERIFICA RECURSUL.—(ART. 189 PR CIV. RUSĂ ȘI ART. 64 DECRETUL-LEGE P. ORG. JUSTIȚIEI ÎN BASARABIA).

Recursurile contra hotărârilor congreselor judecătoriilor de pace se adresează Senatului ocârmuitor, însă se dau președintelui instanței care a pronunțat hotărârea. Rolul acestei instanțe este de a înlesni și pregăti judecarea recursurilor, cercetându-le dacă intrunesc condițiunile de formă, capacitate, taxe, termen, etc, exercitând cu alte cuvinte o adevărată jurisdicțiune grațioasă în această privință.

Și întru cât, prin decretul-lege de organizare a justiției în Basarabia nu s'a adus nici o modificare art. 189 pr. civ. rusă, urmează că acest din urmă text de lege își are încă aplicațiune, așa încât recursul prezentat direct Inaltei Curți de Casație, urmează a fi respins ca inadmisibil.

No. 155.—Respins după divergență recursul făcut de Ivan Radianov s. a. contra sent. No. 60/920 a Trib. Cahul în proces cu Gh. Mateevici Sopov.

S'au ascultat D-nii avocați C. Turcescu pentru recurent și A. Duma p. intimat. D-l Procuror General N. Procupescu a pus concluzii pentru admiterea incidentului de respingere.

Curtea deliberând,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a recursului de față ca fiind prezentat de-a dreptul la Inalta Curte.

Considerând că potrivit art. 189 pr. civ. rusă, recursurile contra hotărârilor congreselor Judecătoriilor de pace, se adresează Senatului Ocârmuitor, însă se dau președintelui instanței care a pronunțat hotărârea.

Considerând că, în sistemul legislațiunii ruse, instanța de fond, la care se depun recursurile, nu are misiunea de a servi de simplu intermediar care să transmită cererile de casare, ci ea are menirea de a înlesni și pregăti însăși judecata recursului în interesul unei bune administrațiuni a justiției.

Că, în acest scop, prin menționatul text de lege se impune președintelui instanței de fond, care a primit recursul, obligațiunea de a examina dacă petiția de recurs îndeplinește condițiunile cerute de lege referitoare fie la forma ei, la capacitatea celui ce o adresează, la plata taxelor legale precum și chiar la aceea dacă recursul este introdus sau nu în termenul legal, având dreptul de a lăsa fără nici o urmă, ori de a restitui aceste cereri până la îndeplinirea cerințelor legii; sau de a acorda după împrejurări de fapt, pe care are cădere a le aprecia, un nou termen pentru introducerea cererii de recurs, exercitând astfel adevărate acte de jurisdicțiune grațioasă, ceiace implică neapărat că depunerea cererilor la instanța de fond este o condițiune esențială pentru ca un recurs să poată fi considerat ca regulat și valabil introdus.

Considerând că, prin art. 64 din decretul-lege de organizare a justiției în Basarabia, prin care se prevede că recursurile făcute contra hotărârilor desființatelor Congrese ale Judecătoriilor de Pace, precum și recursurile contra sentințelor Tribunalelelor date în ultima instanță, se vor îndrepta la Inalta Curte care, le va judeca după regulile de procedură rusă în vigoare în Basarabia, legiuitorul nu face decât să indice instanța care va avea în viitor competența de a rezolva aceste afaceri în locul fostului Senat Ocârmuitor, fără a aduce prin aceasta — după cum de altfel se anunță prin însăși termenii legii — vreo modificare a legii de procedură civilă rusă aplicabilă în Basarabia,

Că, prin urmărire, în specie recursul de față îndreptat contra sentinței No. 60 din 1920 a Tribunalului Cahul fiind prezentat direct la Inalta Curte, cu violarea menționatului text de lege, el are a se respinge ca inadmisibil.

Secțiunea II

(Complectul Ardelean)

Audiența de la 9 Mai 1922

Președenția D-lui D. C. Chiselița consilier

Mauriciu Weiss cu Ministrul Public

OMOR PRIN IMPRUDENTĂ.—PEDEAPSA PRIVATIVĂ DE LIBERTATE.—
RECURS.—MOTIV BAZAT PE GREȘITĂ APRECIERE A DOVEZILOR.—
APRECIERE SUVERANĂ.—NULITATE DE FOND ÎN PREJUDIICIUL ACU-
ZATULUI.—RIDICAREA EI DIN OFICIU. CASARE.—(§ 33 AL LEGII
XIII)

1. Motivul de casare, întemeiat pe o greșită apreciere a dovezilor de culpabilitate din partea instanței de fond, nu are a se lua în considerație, întru cât chestiunea este de atributul suveran al acelei instanțe.

2. Când Curtea de casație, după cercetarea cauzei, constată că instanța de fond n'a considerat în deajuns împrejurările faptului imputat, cu alte cuvinte a violat legea instituind o nulitate de fond în prejudiciul acuzatului, atunci ea este îndrituită conform pt. 2 a §-ului 385 pr. pen. a ridica din oficiu această nulitate și a casa, reducând pedeapsa privativă de libertate la care recurentul fusese condamnat.

No. 1127.—Casată din oficiu decizia Curții de Apel Cluj No. P. 1044/921 privitoare pe acuzatul Mauriciu Weiss. S'a citit raportul D-lui Dr. A. Popp consilier.

S'au ascultat D-l avoc t L. Oanea pentru recurent și D-l Procuror Dr. Silviu Popp.

Curtea deliberând,

A luat în cercetare delictul de omucidere prin imprudentă, contra acuzatului Mauriciu Weiss.

Se constată, că trib. Cluj a dat sentința No. 2065 din 10—1920 care fiind apelată de acuzat, procuror, apărător, Curtea de Apel Cluj a dat sentința No. P. 205 din 11—1921, casată în urmă de Curtea de Casație cu decizia No. 1864 din 1921, judecată din nou la Curtea de Apel Cluj, sentința No. P. 1044 din 15—1921, contra căreia a înaintat recurs de nulitate acuzatul și apărătorul,

Asupra motivelor de casare invocate de apărător și acuzat:

„Că nu se simte vinovat“, anunțat de acuzat și:
„Nulitatea bazată pe pt. 1 lit. a paragr. 385 pr. pen., că adică nu subsistă infracțiunea“, anunțat de apărător,

Considerând că nulitatea anunțată de acuzat, că nu se simte vinovat, și nulitatea anunțată de apărător și bazată pe punctul 1 lit. a a paragr. 385 pr. pen. sunt identice, reclamă deci aceiași rezolvire.

Considerând că, recursul bazat pe punctul 1, a, vizează aprecierea dovezilor, dar aceasta scapă de sub controlul instanței revizionale, urmează deci că acest motiv de recurs, ca inadmisibil, să fie respins.

Considerând însă că, după cercetarea din oficiu a cauzei, această înaltă Curte a constatat, pe baza paragrafului 33 al legii XIII, 1914, că Curtea de Apel n'a considerat îndeajuns împrejurările, conform cărora acuzatul el însuși a fost grav rănit, fiind timp îndelungat împiedicat a-și exercita profesiunea sa și că are avere minimală și subsistența lui și a familiei sale îi este asigurată numai prin profesiunea sa, deci oprirea de un an e de tot ruinătoare pentru acuzat și familia lui, prin urmare a violat legea instituind nulitatea de fond prevăzută în pt. 2 al paragr. 385 pr. pen. care în sensul aliniatului ultim al paragr. citat mai sus, este a se lua în considerare din oficiu fiind evident în prejudiciul acuzatului.

Pentru aceste motive, Curtea

Respingând recursul declarat de acuzat contra sentinței Curții de Apel Cluj No. P. 1044 din 15—1921, din oficiu casează această sentință cu privire la măsura pedepsei privativă de libertate și pe acuzat îl judecă la 15 zile închisoare corecțională, iar pedeapsa secundară a opririi de la exercitarea profesiunii sale, în sensul permis de paragraful 219 alin. 2 o înlătură, Celelalte părți a sentinței rămân neatînse,

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BRAILA

Audiența dela 23 Octombrie 1922

Președenția D-lui Panait S. Vrabie, judecător

David Osias cu Primăria Orașului Brăila

CONTENCIOS ADMINISTRATIV.—STAT.—AGENT.—ACȚIUNE ÎN DAUNE.—
ART. 5 § III LIT F. DIN LEGEA CURTEI DE CASAȚIE.

1. Când faptul unui agent administrativ în exerciciul funcțiunii sale, nu este numai o încălcare a legilor și regulamentelor administrative, ci constituie în același timp și o infracțiune de drept comun, acțiunea în daune îndreptată contra statului și care naște din acest fapt este de competența instanțelor ordinare.

2. Ori de câte ori însă pentru a se putea statua asupra admisibilității sau inadmisibilității acțiunii în daune contra statului, este neapărată nevoie ca instanța de fond să examineze în prealabil legalitatea sau ilegalitatea actului administrativ din care rezultă dauna, instanța competente este numai Curtea de Casație, Secția III.

Respinsa ca nefundată acțiunea făcută de către Osias David contra Primăriei Orașului Brăila.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea înreg. la No. 2094 din 1920 prin care Osias David antreprenorul otelului „High Life“ din Brăila str. Regală, cheamă în judecată Primăria orașului Brăila, reprezentată prin d-l primar respectiv pentru a fi obligată la plata sumei de 100.000 lei, adică 50.000 lei daune ce i s'au cauzat prin faptul că fără nici un motiv a fost împiedicat în exercitarea comerțului său de cinematograf. începând dela 3 Ianuarie 1920 până la data intentării acțiunii și 50.000 lei daunele ce i s'au cauzat prin faptul că a anșaiat diverse filme plata personalului, chirie, afisaj etc. deosebit de aceasta să mai fie obligată primăria a-și plăti câte 1000 lei pe fiecare zi de la data intentării acțiunii și până la data când primăria va înceta a-l împiedica să-și exercite comerțul

Având în vedere incidentul ridicat de d-l avocat C. C. Sculi din partea primăriei că nu intră în competența Tribunalului a judeca această acțiune, de oarece ea implică examinarea unui act administrativ de autoritate și prin legea Curții de Casație examinarea acestor acte este dată numai în competența acestei Inalte Curți, secțiunea III.

Considerând că conform art. 5 paragraful III lit. f din legea Curții de Casație, recursurile celor cari s'ar pretinde vătămați în dreptul lor, printr'un act administrativ de autoritate, făcut cu călcarea lezei, se vor judeca de secția III a Inaltei Curți de Casație.

Că d-l ministru de justiție în expunera de motive explică întinderea acestui text astfel: „Orice act administrativ de autoritate—adică, orice act administrativ prin care s'ar ordona sau s'au refuza ceva cetățeanului—poate fi atacat cu recurs în fata Curții de Casație, dacă acest act călcând o lege, vatămă un drept, și mai departe“ principiul este deci răsturnat. De unde înainte particularul nu se putea folosi de această lege, decât în anumite cazuri, acum îi este închisă calea recursului numai în anumite cazuri (în contra actelor de guvernământ și a actelor privitoare la tutela administrativă pentru care statul nu răspunde) în colo are o posibilitate generală de a face să i se respecte drepturile de către administrație“.

Că dar în contra actelor administrative de autoritate, cari călcând o lege vatămă un drept, este fără discuție, nu se poate reclama de cât înaintea Curții de Casație

Considerând totuși că în ce privește acțiunea în daune îndreptată contra statului și care rezultă din executarea sau neexecutarea unui act administrativ

de autoritate, o asemenea acțiune nu în totdeauna poate fi scoasă din competența instanțelor ordinare.

Considerând, în adevăr, că atunci când faptul agentului administrativ, în exercițiul funcțiunei sale, nu este numai o încălcare a legilor și regulamentelor administrative, ci constituie în acelaș timp și o infracțiune de drept comun, acțiunea în daune îndreptată contra statului și care naște din acest fapt este de competența instanțelor ordinare; și aceeaș pentru următoarele motive:

O astfel de acțiune în daune contra statului este un accesoriu a acțiunei contra agentului abusiv; ori această din urmă acțiune este de competența instanțelor ordinare pentru că aici instanța de fond nu este chemată a examina dacă faptul agentului constituie o încălcare a legilor și regulamentelor administrației de care tine agentul, ci numai dacă acest fapt constituie o infracțiune de drept comun; cu alte cuvinte, instanța de fond este chemată a aprecia numai o greșală personală a agentului, și a face în privința lui aplicatiunea unui text de drept comun—ale cărui dispozițiuni au fost înfrânte de agentul abusiv—și aplicatiunea principiilor de drept comun este de competența instanțelor ordinare.

Că în adevăr, această competență nu poate să fie modificată prin simplul fapt că greșala agentului constituie în acelaș timp o încălcare a legilor și regulamentelor administrative.

Că, dar, acțiunea contra agentului administrativ fiind de competența instanțelor ordinare și acțiunea în daune contra statului rezultând din faptul agentului abusiv trebuie atribuită acelorăș instanțe ordinare, conform principiului *accessorium sequitur principale*. (Sourdat, *Résponsabilité de l'Etat, Compétence*).

Că, așa fiind, instanțele ordinare sunt competente, ori de câte ori pentru a putea statua asupra acțiunei în daune contra Statului, nu sunt ținute a examina legalitatea sau ilegalitatea actului administrativ din care rezultă dauna, ci numi a face aplicatiunea unor principii de drept comun, ceea ce este de atributul instanțelor ordinare, cum ar fi bună oară cazul când instanța de fond este chemată a examina numai dacă între agent și administrație există acel raport juridic de natură a face aplicabile dispozițiile art. 1000 c. civ., sub care raport statul este un simplu particular ca și atunci când face acte patrimoniale—căci în adevăr nici un text de lege nu sustrage pe stat dela aplicatiunea acestui principiu (Alexandresco, Vol. V, pag. 548).

Considerând însă că chiar în acest mod de a vedea —cel mai larg pe care îl admite jurisprudența și mai

ales doctrina — instanțele ordinare totuși nu mai sunt competente, când acțiunea în daune contra statului, ia naștere din faptul agentului administrativ, în exercițiul funcțiunii sale, și care fapt nu constituie nici o infracțiune de drept comun ci numai o încălcare a legilor și regulamentelor administrative; pentru motivul că în acest caz, nu s-a poate imagina cum instanța de fond ar putea statua asupra admisibilității sau inadmisibilității acțiunii în daune contra statului fără ca în prealabil să examineze legalitatea sau ilegalitatea actului administrativ din care rezultă dauna, căci nu se poate imagina acțiunea în daune dacă actul administrativ din care rezultă dauna nu calcă legile și regulamentele administrațiunii de care ține agentul. Ori, examinarea actelor administrative de autoritate, nu intră în competența instanțelor ordinare, altfel s'ar permite instanțelor ordinare, ca în mod indirect, să exercite un control asupra actelor administrative ceea ce ar fi o stânjenire adusă autorității administrative și o înfrângere a principiului separațiunii puterilor.

Că dar principiul dirigiitor — același la culpa *incomittendo* ca și la culpa *in omittenda* — este că: instanțele ordinare sunt competente ori de câte ori acțiunea în daune contra Statului, nu implică examinarea actului administrativ din care rezultă dauna, ci să sprijină numai pe aplicarea unui principiu de drept comun, și invers ori de câte ori pentru a putea statua asupra admisibilității sau inadmisibilității acțiunii în daune contra Statului, este neapărat nevoie ca instanța de fond să examineze în prealabil legalitatea sau ilegalitatea actului administrativ din care rezultă dauna, instanța competentă este numai Înalta Curte de Casație S. III.

Conștrând că Înalta Curte de Casație într-o decizie recentă s-a pronunțat în același sens: „Dacă Curtea de Casație poate fi chemată să facă să înceteze abuzul administrativ, de aci nu rezultă că s'a ridicat instanțelor ordinare competența de a statua asupra acțiunilor în despăgubiri, intentate contra agenților puterii executive și că aceste instanțe nu mai au dreptul de a constata greșelile comise de ei, în exercițiul funcțiunii lor, din cari derivă pagubele cauzate, căci art. 5 paragraful III lit f, nu face altceva de cât pe lângă acțiunea de drept comun, a pus la dispoziția celor vătămați, încă un mijloc de protecțiune mai

eficace, în contra actelor abătute ale administrației“ (Cas. I, Decizia 29 din 20 Februarie 1919).

Că dar acțiunea în daune care naște din greșala agentului administrativ este de competența instanțelor ordinare întru atât întru cât ea este o acțiune de drept comun.

Că prin greșala agentului Casația a înțeles o infracțiune de drept comun, rezultă și din următorul considerent: „Deciziunea Curții de Apel — atacată cu recurs — să justifice prin constatarea culpei prefecturii care prin urmare face fără interes examinarea regulamentului legii teatrelor“.

Că dar instanțele ordinare erau competente pentru că examinarea regulamentelor sau legilor administrative era fără interes, și per a contrario, dacă pentru a se putea statua asupra cererii de daune, examinarea regulamentului și legii administrative ar fi fost necesară, instanțele ordinare nu mai erau competente ci numai Casația.

Că, în speță, să intentează înaintea tribunalului o acțiune de daune contra primăriei Brăila pentru motivul că aceasta a împiedicat pe reclamant fără nici un motiv să-și exercite comerțul său de cinematograf.

Că nu se indică textul din dreptul comun ale cărui dispozițiuni au fost călcate de primărie și nici măcar principiul de drept comun prin a cărui singură aplicare primăria să fie ținută a despăgubi pe reclamant.

Că dar, pentru a se putea statua asupra admisibilității sau inadmisibilității acestei acțiuni de daune este neapărată nevoie a se examina în prealabil măsura îndatoririlor primarului pentru a se putea aprecia dacă el a lucrat conform legilor și regulamentelor sale sau în contra lor, cu alte cuvinte este neapărată nevoie a se examina legalitatea sau ilegalitatea actului administrativ din care a rezultat dauna, ceea ce nu intră în competența Tribunalului.

Pentru aceste motive, redactate de dl judecător de ședință N. Brăescu, respinge acțiunea.

Semnați: P. S. Vrabie, N. Brăescu

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a-i trimite costul abonamentului rămas neachitat..